

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

Ήταν ένας κακός άνθρωπος, με λαιμό χοντρό και μάτια κοντόθωρα και τον ελέγαν άρχοντα Σκληρόκαρδο. Ήταν κι ένας άλλος, με πιο λεπτά χείλια και πιο μαύρη καρδιά και τον ελέγαν άρχοντα Στενόμουαλο. Κι εζούσαν ο καθένας χωριστά στη χώρα του.

Ο ένας είχε τα πιο ψηλά δέντρα και τα πιο όμορφα λουλούδια της γης. Χαρούμενα πεύκα κι άλικα τριαντάφυλλα, καρπερές ελιές, και μυρωδάτα γαρίφαλα, χαρά τ' ανθρώπου και μόνο να τα βλέπει. Κι ακόμα -α! και να 'μαστε κει- κάτι Μεγάλα Δέντρα, π' ανθίζουν καραμέλες και σοκολάτες κι ό,τι ζαχαρωτό φαντασθείς.

Αλίμονό σου όμως αν άπλωνες το χέρι σου να κόψεις το παραμικρό. Γιατί ο Σκληρόκαρδος είχε κάτι ψηλούς φύλακες, με χίλια μάτια και εκατό χέρια, και το κάθε μάτι άγρυπνο κοιτούσε μην κόψει κανείς τίποτα απ' τα δέντρα, και με τα μακριά τους χέρια σ' αρπάζαν και σ' αμπαροκλείδωναν στην πιο μαύρη φυλακή με τα πιο στενά παράθυρα. Κι ούτε το φως ξανάβλεπες, ούτε ξανάκουγες το κελάηδημα των πουλιών. Γιατί τέτοια διαταγή είχε βγάλει ο άρχοντας Σκληρόκαρδος, που καθισμένος στ' ολόχρυσο θρόνι του τραγουδούσε δυνατά κάνοντας τάχα τον ευτυχισμένον, κι ας ήταν ο πιο δυστυχισμένος σ' όλη τη γη, αφού κανένας άνθρωπος δεν τον αγαπούσε. Μα κι η καρδιά του ήταν πάντα γεμάτη φαρμάκι, απ' τη μεγάλη του ζήλια για τα πλούτη του γείτονά του άρχοντα.

Γιατί ο Στενόμουαλος, αυτός ήταν ο πιο πλούσιος άνθρωπος του κόσμου. Γεμάτες οι αποθήκες του χρυσάφια, διαμάντια, ρουμπίνια. Και μόλις έκανες να σκάψεις λίγο το χώμα - οπ! αστράφτανε μπρος σου όλα τα όμορφα γυαλιστερά πετράδια της γης... Κόκκινα, πράσινα, βυσσινιά.

Αλίμονό σου όμως, αν άπλωνες το χέρι να πάρεις το παραμικρό. Γιατί ο Στενόμουαλος είχε κάτι θεόρατους στρατιώτες μ' εκατό μάτια και χίλια χέρια. Και το κάθε χέρι ήτανε ένα σπαθί και - χραπ! σου 'κοβε αμέσως το δικό σου το χεράκι· αυτοί είχανε χίλια, βλέπεις, και δεν τους έμελε.

Μα κι ο πλούσιος άρχοντας δε ζούσε ευτυχισμένος. Τι, φώλιαζε πάντα στην καρδιά του ο φόβος μη χάσει το κίτρινο χρυσάφι. Κι η λαχτάρα όλο να το κάνει πιο πολύ, όλο να μαζεύει. Και με το στενό μυαλό του καθόταν και σκεδίαζε πώς ν' αρπάξει τη χώρα του γείτονά του άρχοντα. Με χρήμα ή με στρατό - αυτό δεν τον ένοιαζε.

Έτσι ζούσαν οι δυο κακογείτονες. Κι οι πολλοί άνθρωποι ζούσαν κι αυτοί δυστυχισμένοι. Γιατί οι κακοί άρχοντες δεν τους άφηναν να σκάψουν τη γη, να φυτρώσει στάρι, να ζυμώσουν όμορφο ψωμί να φάνε. Κι ούτε πάλι να κόψουν απ' τα δέντρα.

Κι έτσι μέναν απάνω οι όμορφοι ροδοκόκκινοι καρποί. Κι ύστερα χλώμιαιναν, ζάρωναν και πέθαιναν· γιατί κανείς ποτέ δεν τους χαϊρόταν.

Φώτης Κόντογλου «Η μηλιά με τα χρυσά μήλα» (απόσπασμα)

B. ΝΟΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (Να απαντηθούν στην κόλα αναφοράς.)

Με βάση το κείμενο να απαντήσεις στα ερωτήματα:

1. Γιατί ο συγγραφέας έδωσε αυτά τα ονόματα στους άρχοντες του παραμυθιού;
2. Ποια προβλήματα αντιμετώπιζαν οι λαοί των δύο χωρών του παραμυθιού εξαιτίας των αρχόντων τους;

(Μονάδες 20)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (Να απαντηθεί στην κόλα αναφοράς.)

Να γράψεις ένα άρθρο για το περιοδικό του σχολείου σου, όπου θα παρουσιάζεις **ποια προβλήματα μπορεί να προκαλέσει στη ζωή των ανθρώπων η απληστία**. Το κείμενό σου να μην ξεπερνά τις 350 λέξεις. (Μονάδες 30)

Δ. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ - ΜΟΡΦΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ (Να απαντηθούν σ' αυτό το έντυπο.)

1. α) Να συμπληρώσεις τα κενά με τον κατάλληλο ως προς το γένος, την πτώση και τον αριθμό τύπο του επιθέτου που βρίσκεται στην παρένθεση:

- Η κυβέρνηση δέχθηκε από την αντιπολίτευση (δριμύς) κριτική των (κύριος) διπλωματικών χειρισμών της.
- Σήμερα θα γνωρίσει τον (μέλλον) σύζυγό της.
- Σημειώθηκαν συγκρούσεις μεταξύ αστυνομικών και (αλλόφρων) διαδηλωτών.
- Η μετατροπή του (ευθύς) λόγου σε πλάγιο είναι δύσκολη.
- Συχνά τα (επιεικής) σχόλια είναι αποτελεσματικότερα από τις αυστηρές παρατηρήσεις.
- Οι εργάτες ακολουθούσαν τις υποδείξεις των (εποπτεύων) μηχανικών. (Μονάδες 3,5)

β) Να σχηματίσεις τα μονολεκτικά παραθετικά των παρακάτω επιθέτων στον αντίστοιχο ως προς το γένος, τον αριθμό και την πτώση τύπο μ' αυτόν που δίνεται στον θετικό βαθμό:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
ελαφριάς		
επιεικών		
μεγάλης		

(Μονάδες 3)

2. Να ξαναγράψεις τις παρακάτω λέξεις –στο διπλανό κενό– συλλαβισμένες (βάζοντας δηλαδή ενωτικό ανάμεσα στις συλλαβές τους):

ευφημισμός	
απόρριψη	
σφυρίχτρα	
παραμόρφω	
ευσπλαχνικό	

(Μονάδες 2,5)

3. α) Στις παρακάτω φράσεις να συμπληρώσεις τα κενά βάζοντας στη θέση της παύλας ό,τι χρειάζεται κάθε φορά:

- Αχάριστο ευεργετείς, σε νεκρό δαν.....ζεις.
- Ήταν πολ..... περισσότερα τα κέρδη, όταν μελετήσαμε τα πορ..... σματα της έρευνας.
- Στο γυμνάσιο θα διδαχθούμε το πυθαγόρ.....ο θεώρημα.

- Πετυχαίνεις τον στόχο σου καταβάλ..... προσπάθειες και διαθέτοντας υπομονή και επιμονή.
- Δεν πρόκειται να καθυστερήσω, απλ..... μια υπογραφή θα βάλω.

(Μονάδες 4)

β) Από τα ρήματα που δίνονται παρακάτω να σχηματίσεις και να γράψεις τον τύπο που σημειώνεται μέσα στην αγκύλη:

- παραδίνομαι [ονομ. ενικ. αρσεν. γένους μετοχής παρακειμένου (κλιτής μετοχής)]
.....
- εκρήγνυμαι [β' ενικ. υποτακτικής αορίστου (συνοπτικής υποτακτικής)]
.....
- διακόπτομαι [γ' πληθ. οριστικής παρακειμένου]
.....
- αντιγράφω [β' ενικ. προστακτικής αορίστου (συνοπτικής προστακτικής)]
.....
- ψέλλω [β' ενικ. υποτακτικής αορίστου (συνοπτικής υποτακτικής)]
.....
- παρέχομαι [γ' ενικ. οριστικής αορίστου]
.....
- εισάγω [γ' πληθ. οριστικής συνοπτικού μέλλοντα]
.....
- αμφισβητώ [β' πληθ. προστακτικής αορίστου (συνοπτικής προστακτικής)]
.....

(Μονάδες 4)

4. α) Να γράψεις τι μέρος του λόγου είναι καθεμιά από τις λέξεις που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα στο παρακάτω κείμενο:

Τώρα οι άνθρωποι, όχι μόνο δεν τολμούσαν να κόψουν το παραμικρό από τα δέντρα να σκάψουν με την τσάπα τους τη γη, μα και μόνο να πουν ό,τι είχαν στην καρδιά και στο μυαλό τους. Γιατί οι δυο νέοι άρχοντες έχουν κατάσκοπους σ' όλη τη χώρα. Και **κιχ** να 'κανες, σου 'κοβαν το κεφάλι. **Ύστερα** βγήκε ένας λόγος, που 'λεγε **πως** η Χρυσή Μηλιά θ' ανθίσει και θα κάνει τα Χρυσά Μήλα **σε** τρία χρόνια. Και πως **όποιος** βρεθεί τη βλογημένη κείνη ώρα κοντά της και κόψει τα **Χρυσά** Μήλα, αυτός θα εξουσιάζει με το σπαθί του και τις δυο χώρες. Κι ο κόσμος - τότε - θα ζει ευτυχισμένος.

- **κιχ**
- **ύστερα**
- **πως**
- **όποιος**
- **χρυσά**

(Μονάδες 2,5)

β) Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα (οι επιθετικοί τύποι να γραφούν στον ενικό του αρσενικού γένους):

Απόλυτο	Τακτικό	Πολλαπλασιαστικό	Αναλογικό	Περιληπτικό
έξι				

(Μονάδες 2)

5. α) Στις ακόλουθες φράσεις να βάλεις τον κατάλληλο τύπο του ονόματος που είναι μέσα στην παρένθεση:

- Η αστυνομία προχώρησε στην ανάκριση όλων των (ύποπτος)
- Το Σάββατο φάγαμε σε ένα μαγαζί της (οδός Κατούνη) στα Λαδάδικα.
- Η δροσιά των ανοιξιιάτικων (βράδυ) είναι πολύ ευχάριστη.
- Η δουλειά των (ταμίας) είναι δύσκολη και υπεύθυνη.

(Μονάδες 2)

β) Να μεταφέρεις τις παρακάτω προτάσεις στον άλλο αριθμό, όπου είναι δυνατό.

- Η συνεχής προπόνηση καταπόνησε τον μυ του χεριού μου.
- Να τη, η διάσημη ηθοποιός που θα βραβευτεί.
- Νομίζω πως αποκρύπτεται κάποια πληροφορία από τον διερμηνέα.
- Η νιότη χαρακτηρίζεται από ελπίδα.

(Μονάδες 2)

6. Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα τοποθετώντας τα συνώνυμα και τα αντώνυμα (αντίθετα) των λέξεων που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα στις παρακάτω προτάσεις:

- Έκανα βόλτα στους **γνώριμους** δρόμους της πόλης μου κι ένιωθα τη **θαλπωρή** της πατρίδας, που μου είχε λείψει τόσα χρόνια στο εξωτερικό.
- Η συμμετοχή στην εκδήλωση είναι **υποχρεωτική**.

	Συνώνυμο	Αντώνυμο (αντίθετο)
γνώριμους		
θαλπωρή		
υποχρεωτική		

(Μονάδες 3)

7. α) Να σχηματίσεις σύνθετα με τα παρακάτω ζευγάρια των λέξεων:

- εν + μένω (ουσιαστικό)
- επί + οδύνη (επίθετο)
- κατά + οδός (ουσιαστικό)
- συν + σωρός (ρήμα)
- συν + γράφω (ουσιαστικό)

(Μονάδες 2,5)

β) Πώς λέγεται με σύνθετη λέξη:

- αυτός που ζει με βάση τη φαντασία, χωρίς επαφή με την πραγματικότητα
.....
- αυτός που κατάγεται από οικογένεια ευγενών ή πλουσίων
.....
- αυτός που έχει την τάση να υποπτεύεται τους πάντες και τα πάντα
.....
- αυτός που είναι πολύ καλός, έτσι ώστε να συγχωρεί αυτούς που τον βλέπουν και να ευεργετεί αυτούς που έχουν ανάγκη
.....
- αυτός, ιδίως δημοτικός υπάλληλος, που ασχολείται με το σκούπισμα των δρόμων
.....

(Μονάδες 2,5)

8. α) Να αναγνωρίσεις τον συντακτικό ρόλο των λέξεων που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα:

Ύστερα γέννησε **η γυναίκα** του Σκληρόκαρδου κι έκανε έναν γιο. Κι έτυχε την ίδια μέρα να γεννήσει κι η γυναίκα του Στενόμουαλου και να κάνει κι αυτή **γιο**. Όταν μεγάλωσαν, ο ένας είχε πιο χοντρό λαιμό και πιο άγρια μάτια από τον πατέρα του. Και τον είπαν κι αυτόν Σκληρόκαρδο. Κι ο άλλος, αυτός είχε ακόμα πιο λεπτά χείλη και πιο μαύρη καρδιά. Και **τον** είπαν άρχοντα Στενόμουαλον... Και μόλις πάτησε τα δεκαεφτά, ο νέος Σκληρόκαρδος βγάζει τον γέρο πατέρα του από το θρόνο, **τον** κλείνει γερά και σφαλιχτά στην πιο μαύρη φυλακή και γίνεται **Άρχοντας** αυτός. Και την ίδια μέρα, βγάζει κι η μάνα του Στενόμουαλου το ματοβαμμένο χρυσό δαχτυλίδι του πατέρα του και **του** το φορά. Έτσι έγινε κι αυτός Άρχοντας.

- **η γυναίκα**
- **γιο**
- **τον**
- **Άρχοντας**
- **του**

(Μονάδες 2,5)

